

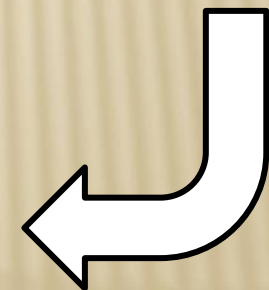
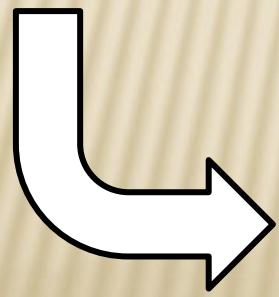

Інститут фізичної хімії
ім. Л.В. Писаржевського
НАН України

Інститут газу
Національної академії
наук України

Технологія переробки вуглецевмісної сировини у синтез-газ та вуглеводні

Задачі роботи

Мета роботи в цілому:

- розробка економічно обґрунтованої технології синтезу рідких палив з доступної в Україні вуглецевмісної сировини, включаючи тверді викопні палива, біопалива та відходи

Мета Інституту газу в проєкті:

- є розробка технології процесу газифікації вологої вуглецевмісної сировини з забезпеченням генерації синтетичного газу склад якого є оптимальним для синтезу рідких автомобільних палив.

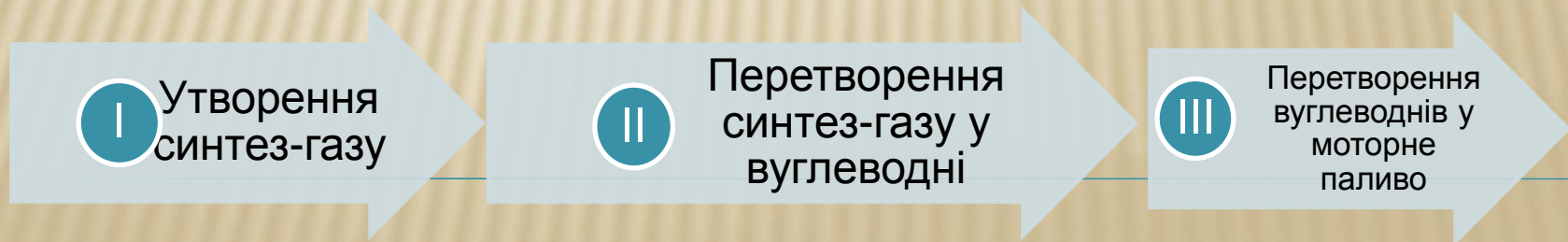
Задачі Інституту конкретизовані технічним завданням:

1. забезпечити генерацію синтетичного газу з співвідношенням $CO:H_2$ як 1:2;
2. мінімізувати інші складові, особливо CO_2 в продуктах газифікації;
3. стабілізувати склад та витрату в $1 \text{ м}^3/\text{год}$ газу на протязі 24 годин;
4. забезпечити в реакторі синтезу рідкого палива такі умови:
  - температура $280...300^\circ$;
  - стабілізацію робочого режиму за рахунок охолодження випаровуванням;
  - тиск в реакторі - 5 атмосфер
5. розглянути можливість рециркуляції синтез-газу, який не прореагував в реакторі

Перетворення вуглецьвмісної сировини в синтетичне паливо

Стадії XTL

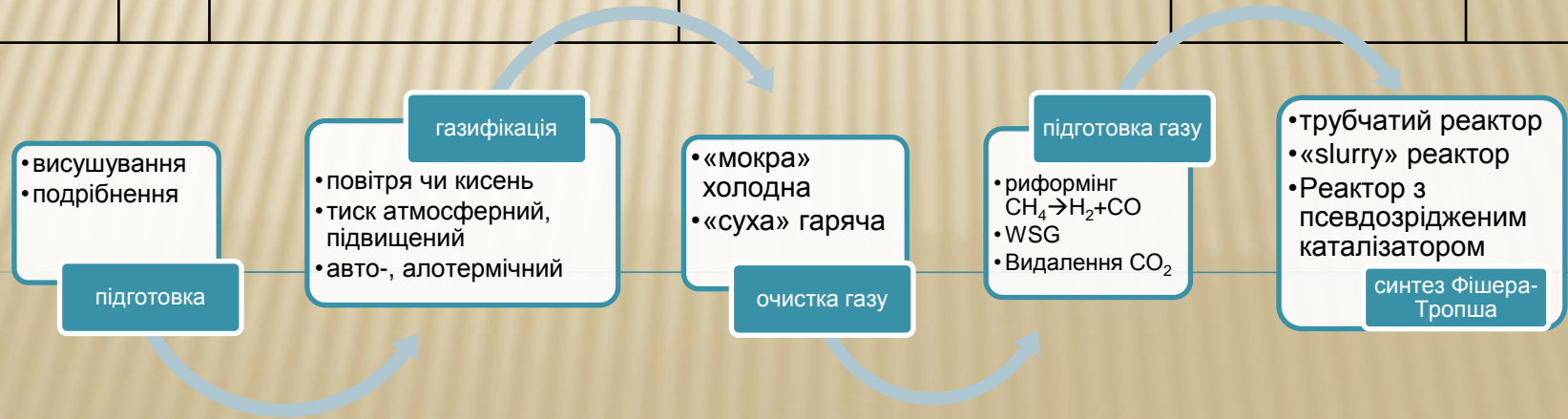

Існуючі установки з виробництва рідких палив з використанням біомаси

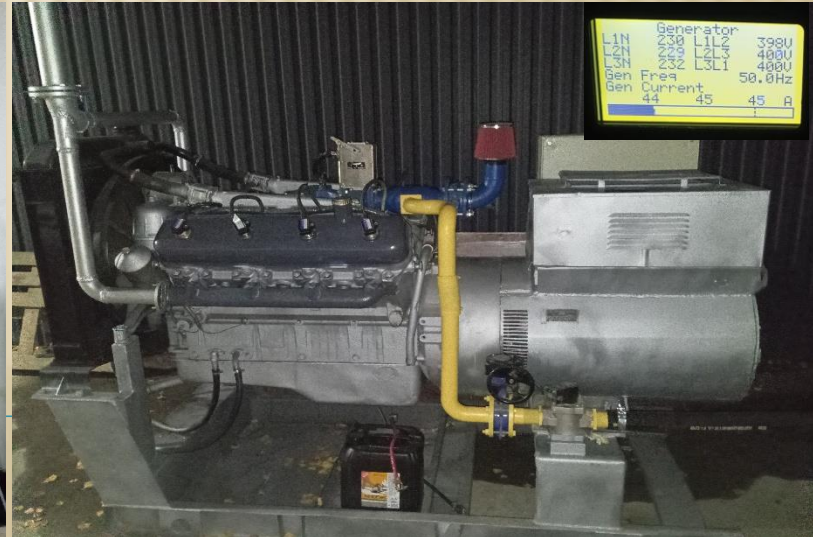
Cutec	1990	Атмосферний газифікатор	солома, деревина, висушений силос, органічні залишки	FT liquids (0.02 т/рік)	Germany
West Biofuels	2007	Подвійний термориформінг киплячого шару	чиста деревина, відходи деревини (5 т/день)	FT liquids	USA
Greasoline GmbH	2011	Каталітичний крекінг масел + жирів в основному виробляє вуглеводні дизельного палива	олії та жири, залишки рослинних біо- олій та жирів (переробка олії 3 т/рік, вільні жирні кислоти, використані)	Вуглеводні дизельного типу (2 т/рік)	Germany
Karlsruhe Institute of Technology (KIT)	2012	Швидкий піроліз, газифікація потоку під високим тиском, синтез DME та бензину	солома (0.5т/год)	палива бензинового типу (608 т/рік)	Germany
TUBITAK	2013	Газифікатор киплячого шару під тиском	суміш шкаралупи горіха, макухи, деревної тріски та бурого вугілля	FT liquids (250 т/рік)	TURKEY
Goteborg Energi AB	2014	Технологія непрямой газифікації та метанізація за методом Haldor Topsoe	лісові залишки, деревні гранули, гілки та верхівки дерев	СГ (11,200 т/рік)	Sweden
Total	2017	Не повідомляється	солома, лісові відходи, виділені енергетичні культури	FT liquids (200,000 т/рік)	France
Go Green Fuels	2018	Не повідомляється	відходи деревини	СГ (1500 т/рік)	United Ki

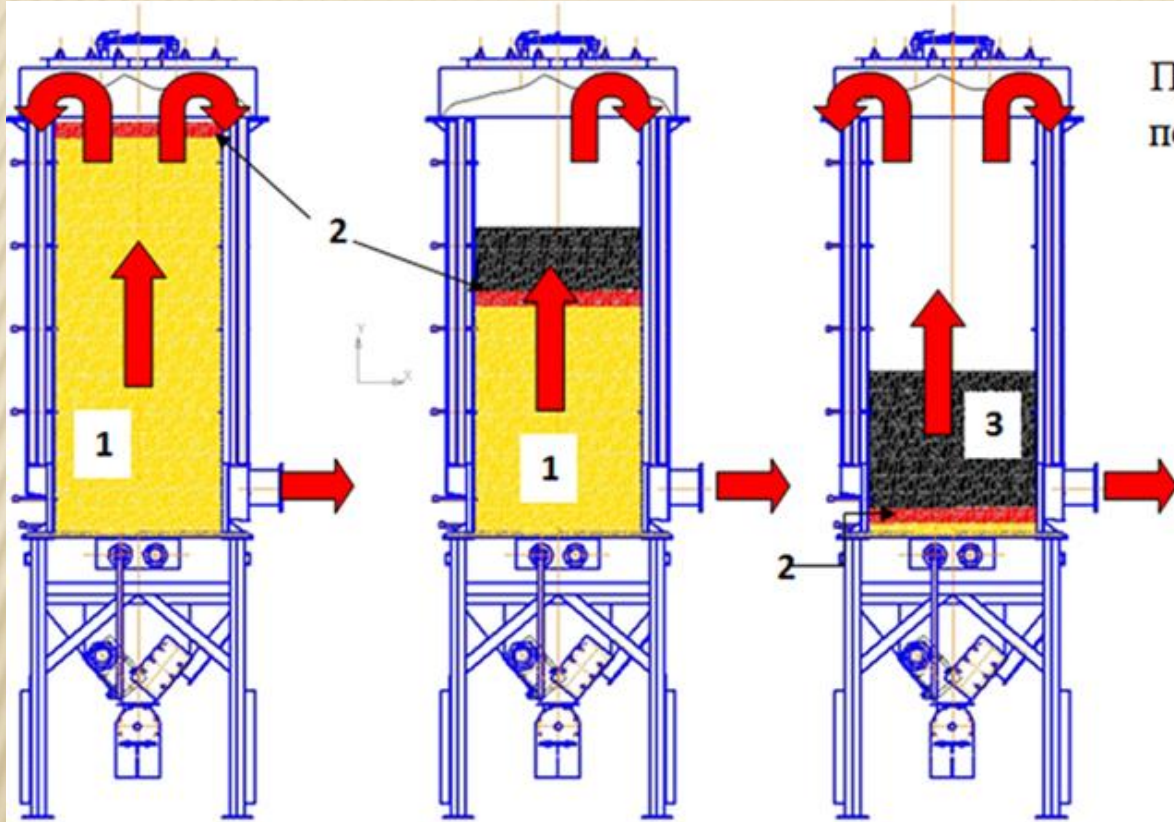

Установка заміщення природного газу газогенераторним, виробленим з пелет з деревини потужністю 2 МВт

Газогенераторна електростанція потужністю 75 кВт

Принципова схема газогенератора періодичної дії

Позначення:

- (1) - шар запасу палива;
- (2) - шари розігріву, окислення та відновлення;
- (3) - шар коксо-золяного залишку;
- - напрямок руху генераторного газу.

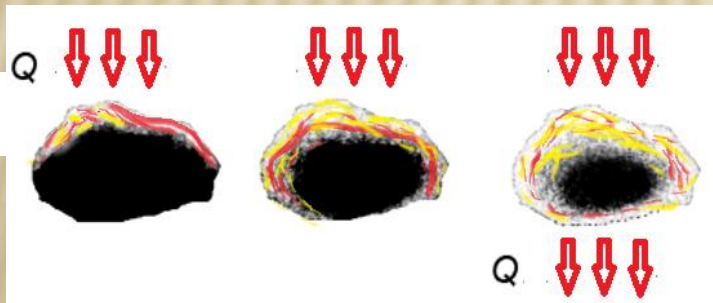

Схема розвитку процесу в газогенераторі, що використовує принцип «зворотної хвилі»

Тріска деревини
вологість до 12%

Паливо

Окислювач

Агрегат

Теплова енергія 10%

Деревинне вугілля +
15% -0,2%

Вироблений газ
($Q_1 - Q_2$)
70%, $\pm 0,9\%$

Втрати від огорожуючих
конструкцій – не більше 4,0 %

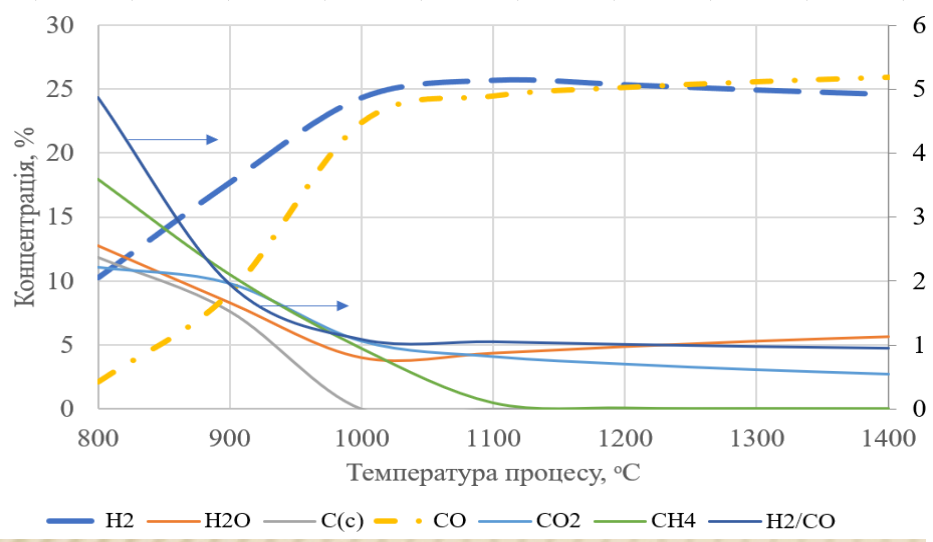

Nazwa oznaczenia	Symbol	Jednostka miary	(*) Wartość $\pm$ niepewność pomiaru
Zawartość węgla wg PB-05 wyd. 4	C _t	%	95,3 $\pm$ 2,9
Zawartość wodoru	H _t	%	-
Zawartość azotu	N ^a	%	-

zawartość wilgoci wg PB-24 wyd.3	W _t ^r	%	1,3 $\pm$ 0,29
zawartość popiołu wg PB-25 wyd.3	A ^d	%	3,73 $\pm$ 0,04
zawartość popiołu wg PB-25 wyd.3	A ^f	%	3,69 $\pm$ 0,04
zawartość popiołu wg PB-25 wyd.3	A ^a	%	3,69 $\pm$ 0,04
zawar. siarki całkowitej wg PB-26 wyd.4	S _t ^a	%	0,12 $\pm$ 0,01
zawar. siarki całkowitej wg PB-26 wyd.4	S _t ^d	%	0,12 $\pm$ 0,01
zawar. siarki całkowitej wg PB-26 wyd.4	S _t ^r	%	0,12 $\pm$ 0,01
ciepło spalania wg PB-49 wyd.1	Q _s ^a	kJ/kg	32401 $\pm$ 120
wartość opałowa wg PB-49 wyd.1	Q _i ^a	kJ/kg	31250 $\pm$ 120
wartość opałowa wg PB-49 wyd.1	Q _i ^r	kJ/kg	31216 $\pm$ 110

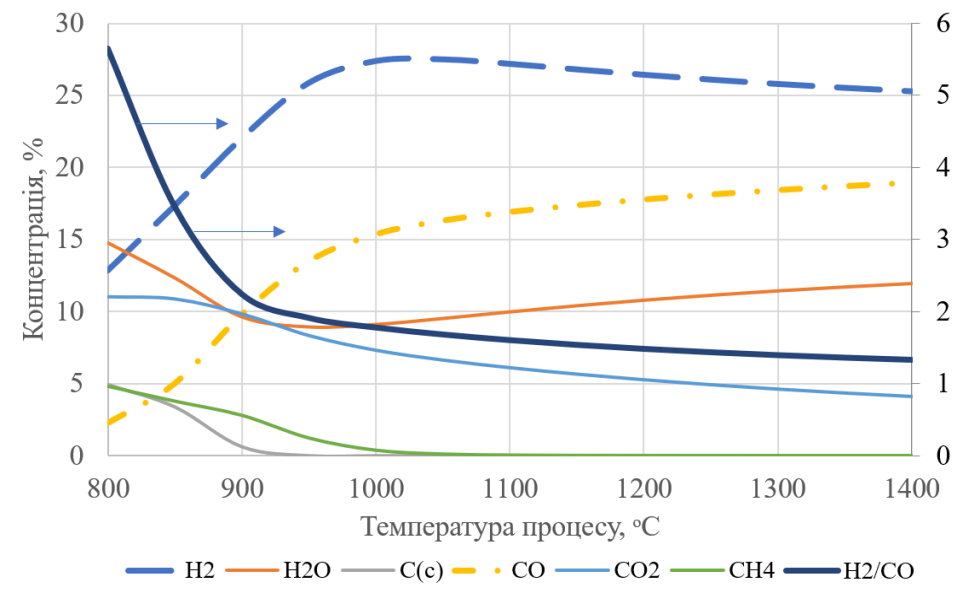
Результати математичного моделювання

Результати моделювання процесу кисневої газифікації лігніту вологістю 30%

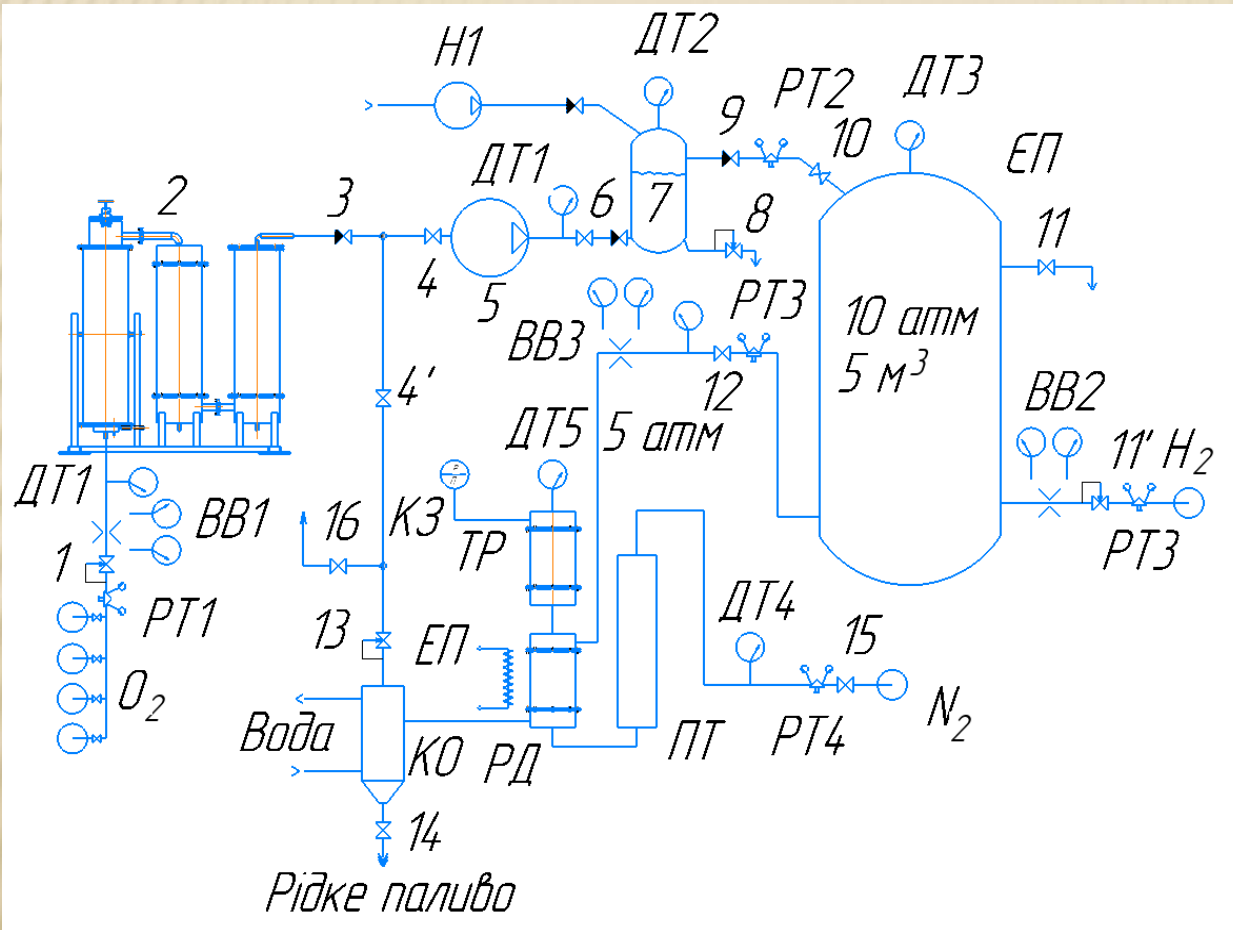
Результати моделювання процесу кисневої газифікації тріски деревини вологістю 30%

Математичний аналіз показав, що задане співвідношення H_2/CO може бути отримано в досить вузькому діапазоні режимів в умовах низької температури процесу та високої вологості та забезпечення утворення твердого вуглецевого залишку

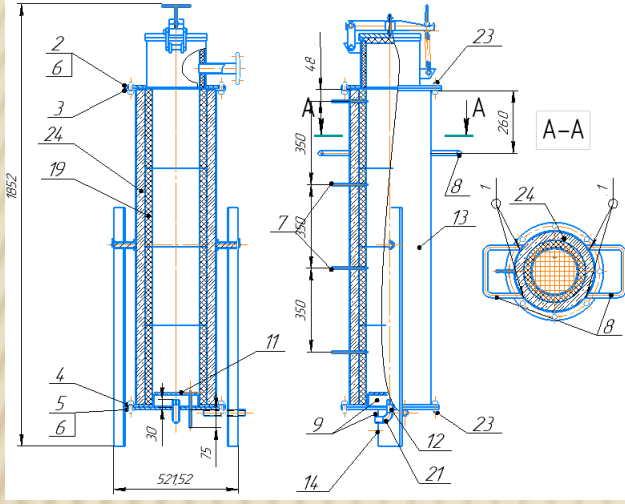
Принципова схема комплексу

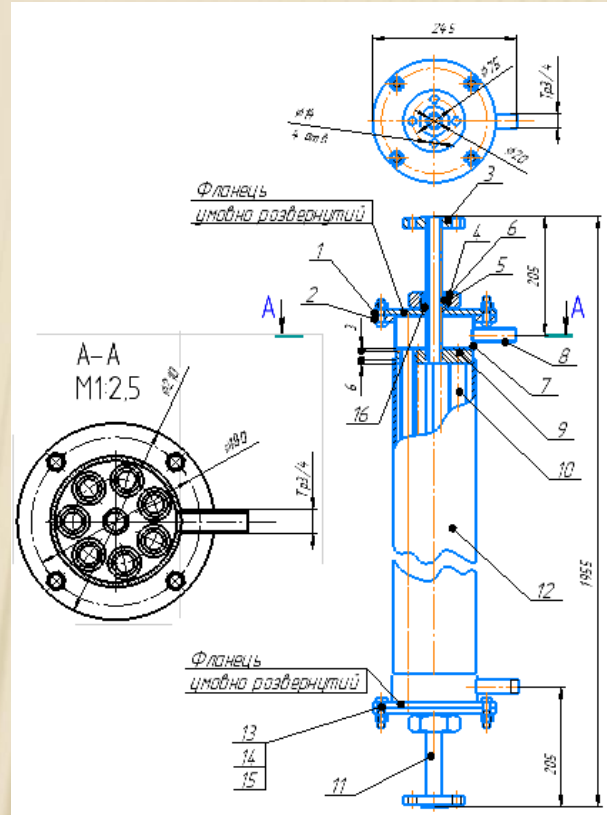
- ДТ1...ДТ5 – датчики контролю тиску
- РТ1..... РТ4 - регулятори тиску
- ВВ1, ВВ2 – витратомірні вузли
- Н1 – насос підживлення
- РТ2 – регулятор тиску
- ЄП – ресивер
- КО – кінцевий охолоджувач
- ПТ – пристрій підтримання тиску
- ТР – терморегулятор
- КЗ – клапан запобіжний

1 - кран точного регулювання ; 2 - газогенераторна установка; 3 – зворотній клапан
 4, 9....16 - шарові крани; 5 – компресор; 6 - група «шаровий кран/зворотній клапан»;
 7 - робоча ділянка установки поглинання CO₂ ; 8 - голчастий кран; 13 – кран тонкого регулювання;

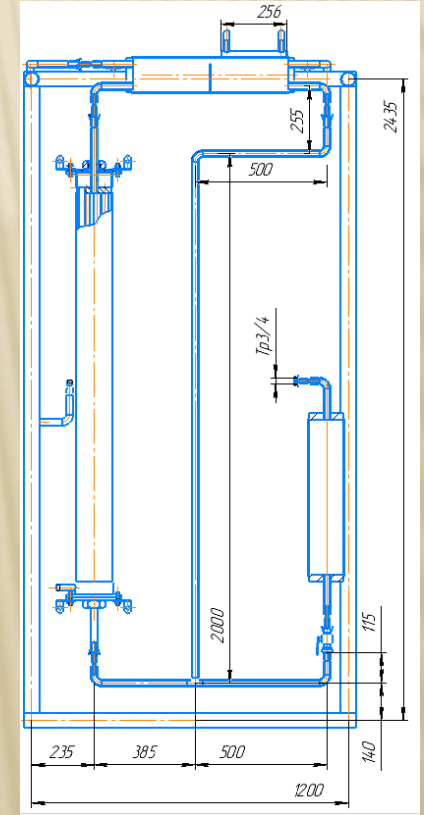
Креслення ключових елементів

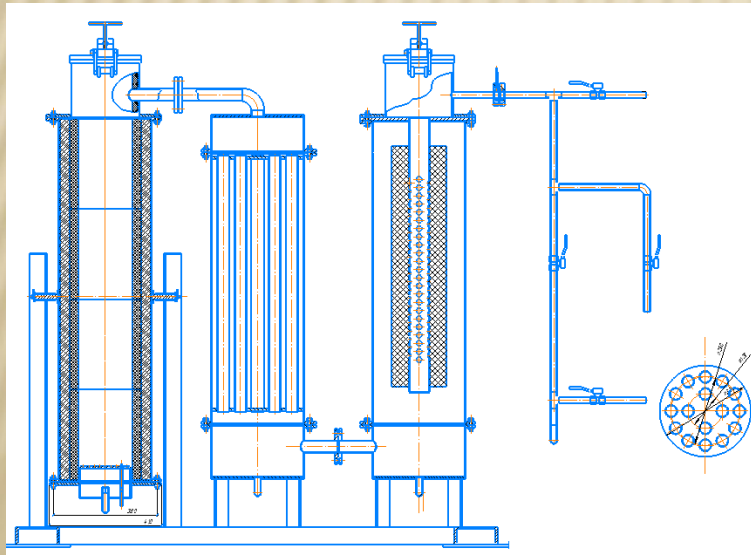
Газогенератор періодичної дії

Реактор синтезу вуглеводнів

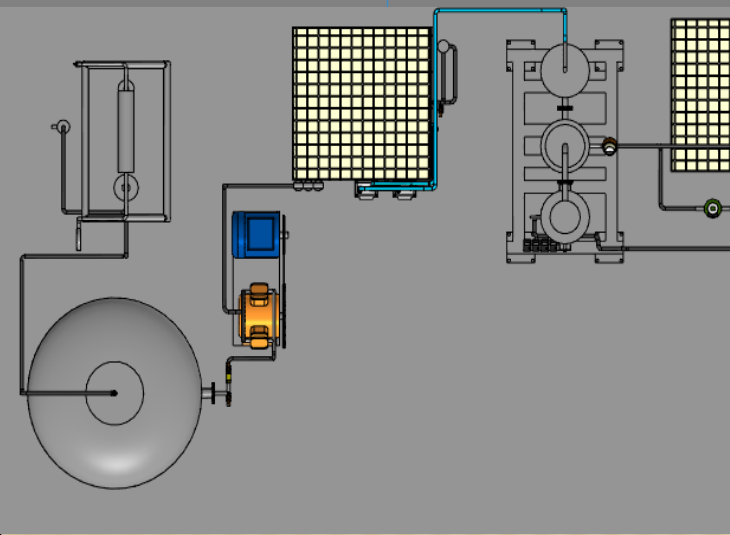
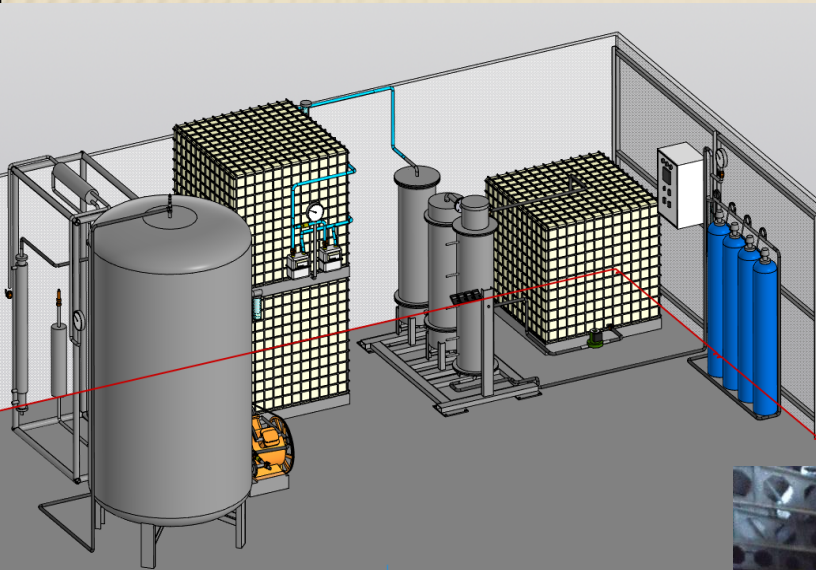
Робоча ділянка синтезу вуглеводнів

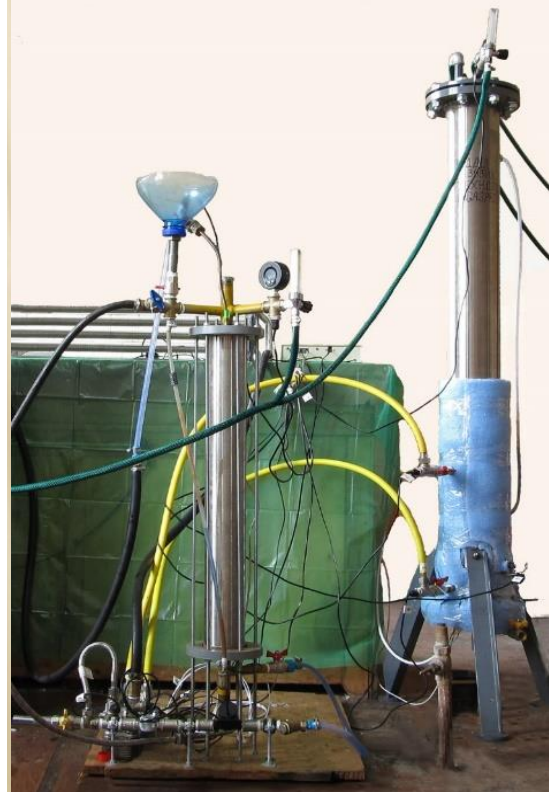
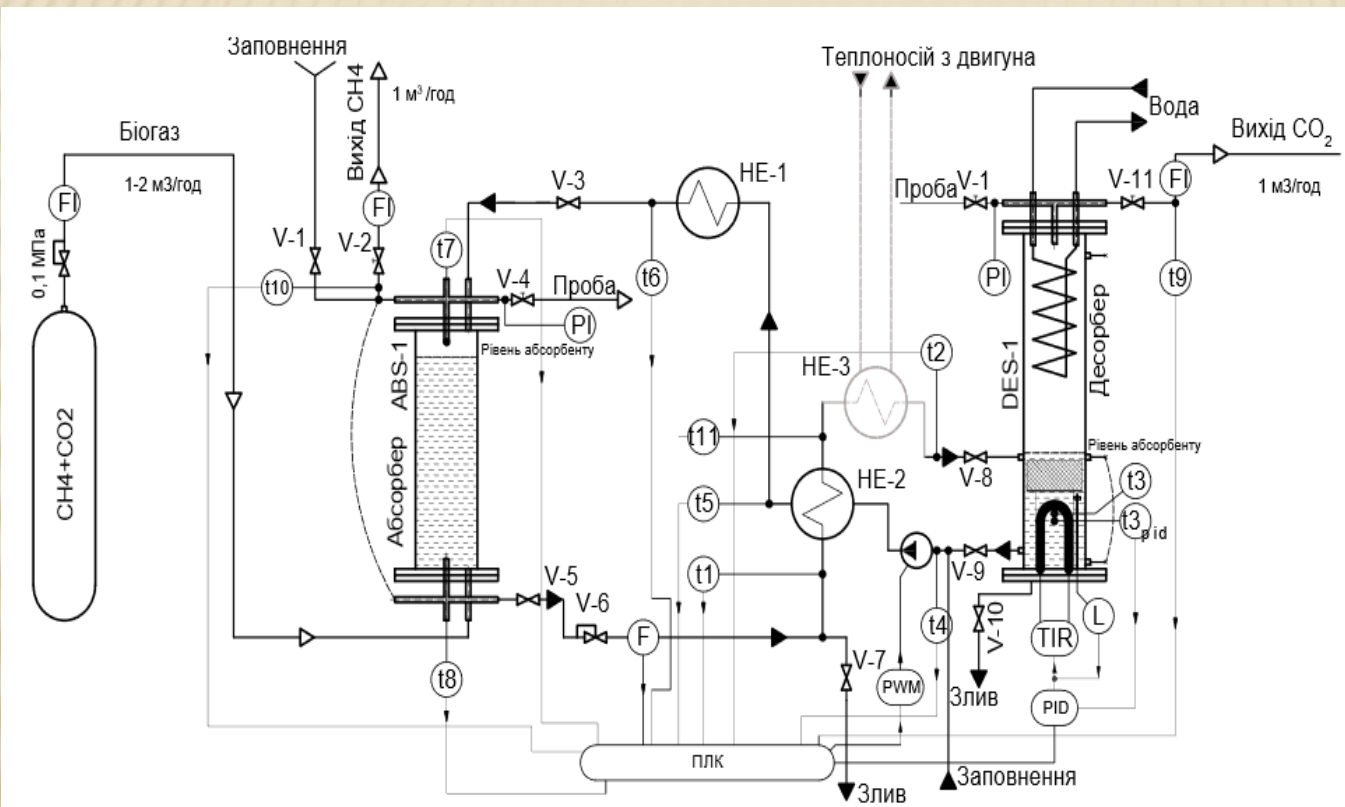
Газогенераторна установка

Креслення і загальний вигляд стенду

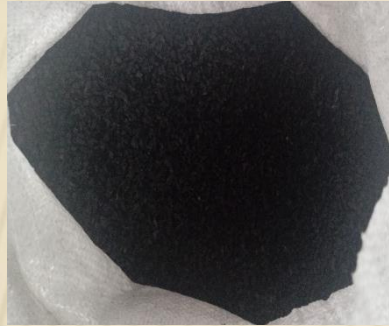
Принципова схема та обладнання видалення CO₂ з продуктів газифікації твердих палив

Лігніт

Гума

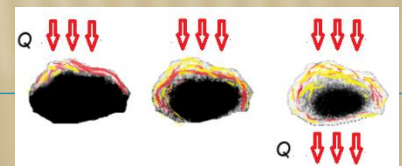

Біопаливо

Проблеми з роботою на чистому кисні

Газифікація різних типів сировини

Результати газифікації різних типів сировини з повітряним дуттям та дуттям, збагаченим киснем

Компоненти	Пелети з деревини			Пелети з лузги соняшнику		
	Результат газифікації	Виділення CO ₂	Додавання H ₂	Результат газифікації	Виділення CO ₂	Додавання H ₂
H ₂	21,23	24,14	41,65	16,51	18,56	37,35
N ₂	41,86	47,60	36,61	44	49,45	38,04
CO	19,65	22,34	17,19	19,09	21,46	16,51
CH ₄	2,31	2,63	2,02	5,7	6,41	4,93
CO ₂	12,05	0,00	0,00	11,03	0,00	0,00
C ₂ H ₄	0,03	0,03	0,03	0,82	0,92	0,71
C ₂ H ₂	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
C ₂ H ₆	0,04	0,05	0,03	0,22	0,25	0,19
C ₃ H ₈	0	0,00	0,00	0,13	0,15	0,11
iC ₄ H ₁₀	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
nC ₄ H ₁₀	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
H ₂ O	2,83	3,22	2,48	2,5	2,81	2,16
Сума	100	100	100	100	100	100
Теплота згоряння						
вища ккал/м3	1369	1556	1851	1658	1864	2088
нижча ккал/м3	1278	1453	1697	1544	1736	1914

Результати газифікації різних типів сировини з повітряним дуттям та дуттям, збагаченим киснем

Компоненти	Лігніт (Ільниця)			Вігілля буре		
	Результат газифікації	Виділення CO ₂	Додавання H ₂	Результат газифікації	Виділення CO ₂	Додавання H ₂
H ₂	19,91	23,25	40,96	14,54	16,53	35,79
N ₂	44,58	52,07	40,05	53,31	60,61	46,63
CO	15,92	18,59	14,30	15,08	17,15	13,19
CH ₄	1,89	2,21	1,70	2,56	2,91	2,24
CO ₂	14,38	0,00	0,00	12,05	0,00	0,00
C ₂ H ₄	0,08	0,09	0,07	0,2	0,23	0,17
C ₂ H ₂	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
C ₂ H ₆	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
C ₃ H ₈	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
iC ₄ H ₁₀	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
nC ₄ H ₁₀	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
H ₂ O	3,24	3,78	2,91	2,26	2,57	1,98
Сума	100	100	100	100	100	100
Теплота згоряння						
вища ккал/м3	1188	1388	1722	1084	1232	1602
нижча ккал/м3	1106	1292	1572	1013	1151	1464

Склад газоподібної сировини

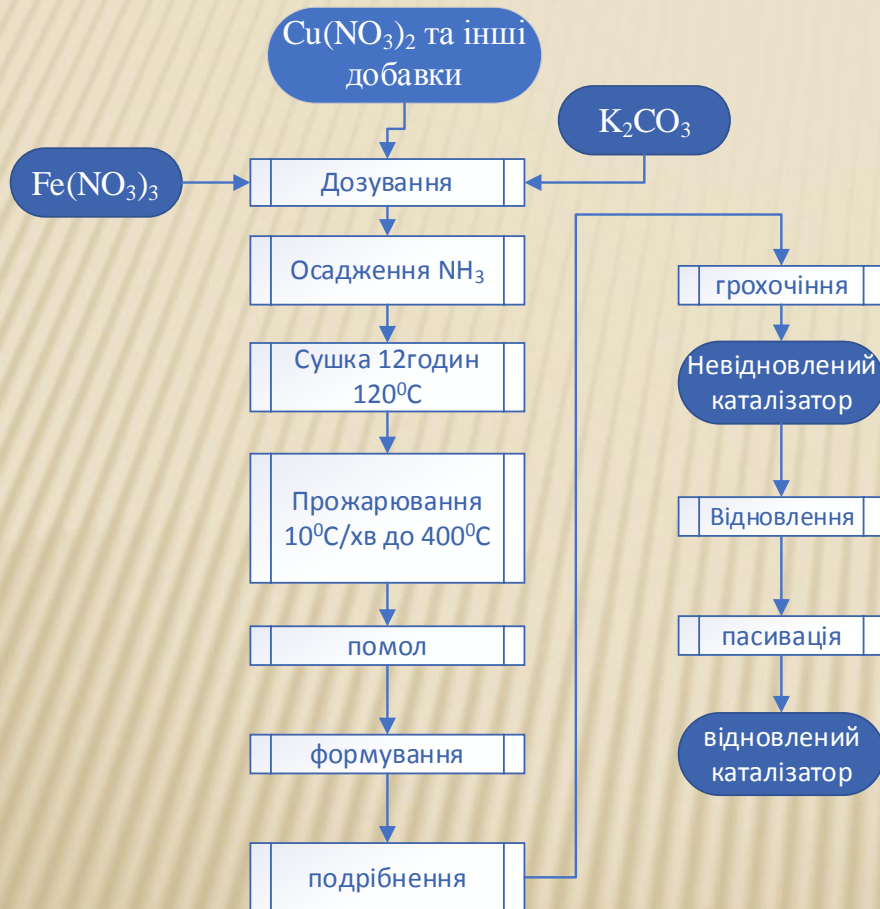

Склад газу до та після підготовки для синтезу рідких вуглеводнів

Компоненти	Усереднений склад генераторного газу, %	Склад синтез газу після коригування, %
H ₂	21,23	41,65
N ₂	41,86	36,61
CO	19,65	17,19
CH ₄	2,31	2,02
CO ₂	12,05	0,00
C ₂ H ₄	0,03	0,03
C ₂ H ₂	0	0,00
C ₂ H ₆	0,04	0,03
H ₂ O	2,83	2,48
Сума	100	100
Теплота згорання		
вища ккал/м ³	1369	1851
нижча ккал/м ³	1278	1697

Технологія одержання каталізатору процесу Фішера-Тропша

Виготовлено дослідну партію каталізатору придатну для використання в пілотній установці

• Патент 19738 Україна. МКИ С07С1/04. Спосіб одержання вуглеводнів бензинової фракції

• Патент 1357 Україна. МКИ С07С1/04. Спосіб одержання вуглеводнів керосинової фракції

• Патент № 36660 Україна. Каталізатор для одержання вуглеводнів із синтез-газу

Склад газоподібної сировини

Склад газу до та після підготовки для синтезу рідких вуглеводнів

Компоненти	Усереднений склад генераторного газу, %	Склад синтез газу після коригування, %
H ₂	21,23	41,65
N ₂	41,86	36,61
CO	19,65	17,19
CH ₄	2,31	2,02
CO ₂	12,05	0,00
C ₂ H ₄	0,03	0,03
C ₂ H ₂	0	0,00
C ₂ H ₆	0,04	0,03
H ₂ O	2,83	2,48
Сума	100	100
Теплота згорання		
вища ккал/м ³	1369	1851
нижча ккал/м ³	1278	1697

Результати синтезу вуглеводнів

Результати аналізу хімічного складу газоподібних продуктів після реактору синтезу Фішера -Тропша.

Компоненти	Усереднений склад газу, %
H ₂	0,91
N ₂	60,47
CO	3,45
C	5,26
C ₂	3,94
C ₃	2,63
C ₄	1,97
C ₅	1,41
C ₆	0,98
C ₇	0,72
C ₈	0,10
C ₉	0,08

Результати аналізу хімічного складу рідких вуглеводнів після реактору синтезу Фішера -Тропша.

Компонент	Масова частка, %
C ₂	0,068
C ₃	0,136
C ₄	1,357
C ₅	2,225
C ₆	5,677
C ₇	19,972
C ₈	15,739
C ₉	16,010
C ₁₀	14,653
C ₁₁	9,226
C ₁₂	5,020
C ₁₃	3,120
C ₁₄	2,184
C ₁₅	1,492
C ₁₆	1,221
C ₁₇	0,950
C ₄₁₈	0,543

Висновки по роботі

В рамках виконання поставлених задач:

- створено лабораторна обладнання для виробництва синтез-газу як сировини гетерогенно-каталітичних процесів виробництва рідкого синтетичних продуктів. Створено інструмент, який дає можливість проведення широкого спектру досліджень в галузі синтезу рідких продуктів шляхом газифікації твердих вуглецевмісних ресурсів ;
- визначено номенклатуру вхідної сировини використання якої технічно можливе та економічно обґрунтоване для виробництва рідкого синтетичних продуктів;
- проведено серію експериментальних досліджень в умовах лабораторного обладнання з визначенням матеріального та енергетичного балансу процесів, оцінкою якості продуктів газифікації/піролізу для оптимізації процесу на стадії виготовлення пілотного зразку.